

Hartelijke groeten uit Lochem (4)

CeesJan Frank

Voor deze vierde aflevering van “Hartelijke Groeten uit Lochem” stelde een van onze leden, de heer Tijhoff uit Laren, een oude Ansichtkaart uit 1902 ter beschikking. De trots van de burgemeester.

Deze keer is het geen vakantiegroet, maar een berichtje van een Lochemse burgemeester aan zijn collega in Apeldoorn. Een uniek tijdsdocumentje met een bijzonder verhaal: dat van de trotse burgervader en zijn vernieuwde residentie, waarmee hij zijn “rivaal” met een knipoog de ogen uitsteekt.

Ansichtkaart “Zijgevel en Achterzijde van het Stadhuis te Lochem”, poststempel: 18 augustus 1902.

Ansichtmodel nr. 33262, uitgave H.G. Lovink, fa. J.H. Scheen Collectie: H. Tijhoff, Laren.

Geadresseerde: Burgemeester Tutein Nolthenius, Apeldoorn. Op de fotozijde staat de volgende tekst:

“Hierboven vindt Gij een afbeelding der residentie van Uw Collega te Lochem.”

Een kaartje van burgemeester tot burgemeester dus. Hoewel hij zijn naam op het kaartje niet vermeldde, is de afzender de Lochemse burgemeester Tjepke Haitsma Mulier (1847-1921), die in 1902 al 22 jaar burgervader van Lochem was. Pas in 1914 legde hij zijn ambt neer. De Lochemse bevolking eerde hem toen met een herinneringsbank op het pleintje in de toenmalige Marialaan, die in 1915, bij de onthulling van de bank zou worden omgedoopt in Haitsma Mulierlaan.

De afbeelding op de Ansichtkaart toont ons het Lochemse stadhuis, gefotografeerd kort na de ingrijpende restauratie, die in 1900 was voltooid. Burgemeester

Haitsma Mulier was in 1894 een van de voorstanders geweest van het herstel van het eeuwenoude stadhuis, dat aan het einde van de negentiende eeuw in erbarmelijke staat verkeerde. Er werd advies gevraagd bij de Maatschappij tot Bevordering van Bouwkunst, die via een onderzoeksc commissie, bestaande uit de bestuursleden C. Muysken, A.C. Bleys, V.G.A. Bosch en J.A. Mullock concludeerde, dat het gebouw waardevol genoeg was om tot herstel over te gaan. Ook maakte ze het plan voor de gedeeltelijke reconstructie van de zeventiende-eeuwse toestand. Dat hierbij enkele opvallende vergissingen werden gemaakt is beschreven in deel 8 van “Monumenten in de gemeente Lochem. Het Stadhuis” in Scholtampt van Lochem, nr. 46, april 1999.

Het definitieve besluit tot de uitvoering van het plan werd in 1898 genomen. Er was een flinke lening noodzakelijk om het kostbare project te kunnen volbrengen. De Spaarbank kwam

met een zeer welkome subsidie.

Zijgevel en Achterzijde van het Stadhuis de Lochem.

Hierboven vindt Gij een afbeelding der residentie van Uw Collega te Lochem.

Onder leiding van gemeenteopzichter G. Olthoff werden de werkzaamheden opgestart. Er volgde niet alleen een uitgebreid bouwtechnisch herstel van het gebouw, ook werd het interieur ingrijpend gerenoveerd en nieuw ingericht. Men liet zich hierbij inspireren door de situatie, zoals die in de zeventiende eeuw moest zijn geweest, maar paste deze aan de moderne eisen van de bloeiende gemeente aan. Zo werd een flinke Gemeente-Secretarie

Land van Lochem 2003 nr. 2

ingericht, kwam er een nieuw lokaal voor de Gemeente-ontvanger en kon de burgemeester voortaan beschikken over een behoorlijke burgemeesterskamer. A. Staring beschrijft in De kroniek van Lochem het fraaie vernieuwde interieur van het Lochemse stadhuis: "Beziens-

Op dit schoorsteenstuk kan men een tijdvers lezen, waarvan de letters I, V, X, L, C, D en M samen het jaar van renovatie 1899 vormen: "Als Burgertrouw haar steun vindt in de Spaarbankskas / Luikt thans het Stedehuis, toen 't haast vervallen was / In vroeger geest weer op, een Phoenix uit

achter de rug. In 1898 legde hij de eerste steen voor de grootscheepse renovatie en vergroting van het uit 1842 daterende Apeldoornse raadhuis. Beide burgervaders waren de nieuwe eeuw dus ingegaan met een flinke verbouwing achter de rug en resideerden in een fris opgeknapt onderkomen.

Dat schiep natuurlijk een band.

Nu, meer dan honderd jaar later, is het Lochemse stadhuis nog altijd een van de beeldbepalende historische gebouwen in de binnenstad. Het Apeldoornse raadhuis staat er ook nog steeds, op een prominente plek aan zowel het Raadhuisplein als de Markt. Het omvangrijke gemeentelijke apparaat past echter al lang niet meer in deze oude gebouwen.

Prestigieuze uitbreidingen werden gerealiseerd, onder de hoede van weer andere,

ongetwijfeld trotse burgemeesters.

Bronnen:

- C.J. B.P. Frank, "Monumenten in de gemeente Lochem (8). Het Stadhuis", in: Scholtampt van Lochem. Tijdschrift van de Historische Vereniging Lochem-Laren, nr. 46, april 1999-1, p. 25-27
- J. Klein Egelink, "Eerbetoorn aan enen markante persoonlijkheid", in: Belvédère, 7e jaargang, nummer 2, 1997, p.13-16
- A. Staring, De kroniek van Lochem, Lochem 1932 (herdruk)
- T. Steeman, Apeldoorn voorbij. Schetsen uit het verleden van Apeldoorn en Het Loo, Apeldoorn 1996, p.60-65

Heeft u een oude ansichtkaart met bijzondere geschreven tekst? Wij zijn erg benieuwd. Misschien verdient uw exemplaar een plekje in deze rubriek. De redactie heeft al enkele inzendingen ontvangen en zal deze in een van de komende afleveringen van Land van Lochem opnemen.

waardig is de raadzaal, voor welke zoveel mogelijk de oorspronkelijke stijl nagebootst is: als zoldering heeft men gekregen twee zware moergebinten, waarop de kinderbalken rusten, donkerbruin getint; terwijl beneden, de lambriseering met gouden lijstjes afgezet, en het behangsel aan den muur van imitatieleder in dezelfde kleur als deze zoldering, aan het geheel een deftig en stemmig uiterlijk geven. Inzonderheid werken daartoe mede, de beide koperen kroontjes, midden in de hoofdbalken opgehangen. De groote schouw bleef in denzelfden vorm behouden; zij werd voorzien, beneden met tegeltjes en een haardplaat uit de zeventiende eeuw; boven, met een schoorsteenstuk, geteekend door den Heer W.C. Staring te Zutphen, en aangeboden door het Verfraaiings-Gezelschap".

zijn asch".

De plechtige heropening van het stadhuis vond plaats op maandag 8 januari 1900, in een buitengewone bijeenkomst van de Raad. Bij deze gelegenheid werd een herinneringsteen ingemetseld met de namen van burgemeester Haitsma Mulier, de wethouders en raadsliden die tot de restauratie hadden besloten.

Lochem had weer een raadhuis, waarop het trots kon zijn. En burgemeester Haitsma Mulier stak zijn ingenomenheid met de nieuwe aanwinst niet onder stoelen of banken! Trots toonde hij het vernieuwde onderkomen aan zijn Apeldoornse collega, Henri Paul Jules Tutein Nolthenius (1861-1930), die van 1897 tot 1910 burgemeester van Apeldoorn was. Ook hij had net de verbouwing van zijn raadhuis